

Мектеп жасына дейінгі балалардың
математикалық сауаттылығын арттыру
мақсатында «Ақылды бала» дидактикалық,
логикалық ойындар жинағы

Орал – 2024 жыл

Батыс Қазақстан облысы әкімдігі білім басқармасының
Батыс Қазақстан облысының әдістемелік орталығы

Мектеп жасына дейінгі балалардың
математикалық сауаттылығын арттыру
мақсатында «**Ақылды бала**» дидактикалық,
логикалық ойындар жинағы

Орал, 2024ж.

Батыс Қазақстан облысы білім басқармасының әдістемелік орталығының
сараптама кеңесінде қаралып, облыс педагогтеріне таратуға ұсынылады
Хаттама №4, 31.10.2024 жыл.

Құрастырушы: Д.Т.Кудашева, С.Х.Сиражева,
БҚО Білім басқармасының әдістемелік орталығының
мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бойынша әдіскерлері

Рецензенттер: Ж.М.Нарикова, БҚО Білім басқармасының әдістемелік
орталығының білім беру менеджменті және сапасын
басқару бөлімінің басшысы, педагогика ғылымының
магистрі, педагог-шебер
Э.А.Еришова, Орал қаласы №47 «Бәйтерек»
бөбекжайының меңгерушісі, басшы-көшбасшы

Бұл «Ақылды бала» дидактикалық және логикалық ойындар жинағы мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық сауаттылығын қалыптастыруға және дамытуға арналған. Жинақта балалардың жас ерекшеліктеріне сай сандық ұғымдарды меңгерту, пішіндер мен өлшемдерді ажырату, кеңістікті бағдарлау, салыстыру, топтастыру, логикалық ойлау дағдыларын жетілдіруге бағытталған қызықты ойындар ұсынылған.

Жинақ педагогтерге балалардың математикалық даму деңгейін арттыруда әдістемелік көмек көрсетуді, ал балаларға ойын арқылы білімді жеңіл әрі қызықты меңгеруді мақсат етеді.

Мазмұны:

Кіріспе	4-5
1.Аналитикалық бөлім	
1.1. Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық дамуының ғылыми-теориялық негіздері.....	6-7
1.2. Дидактикалық және логикалық ойындардың математикалық сауаттылықты арттырудағы рөлі мен тиімділігі.....	7-8
1.3. Математикалық сауаттылықты дамытудың заманауи тәсілдері және олардың мектепке дейінгі білім берудегі қолданылуы.....	8-9
1.4. Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық және логикалық ойлауын диагностикалау ерекшеліктері.....	9-10
1.5. Дидактикалық және математикалық ойындар арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық және тұлғалық дамуын қамтамасыз ету.....	10-11
2.Практикалық бөлім	
2.1.Сан және санау дағдыларын дамыту ойындары.....	12-15
2.2.Пішіндермен жұмыс ойындары.....	16-19
2.3.Өлшем және салыстыру тапсырмалары.....	20-23
2.4.Кеңістікті бағдарлау ойындары.....	24-27
2.5.Логикалық ойындар.....	28-31
Қорытынды	32
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	33

Кіріспе

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру жүйесінде балалардың математикалық сауаттылығын ерте жастан қалыптастыру – маңызды міндеттердің бірі. Математика негіздерін ойын арқылы меңгерту баланың танымдық қабілеттерін дамытуға, қоршаған ортаны түсінуіне, себеп–салдарлық байланыстарды анықтай білуіне және ойлау әрекетінің жүйелі қалыптасуына ықпал етеді. Ойын баланың табиғи қажеттілігі болғандықтан, дұрыс ұйымдастырылған дидактикалық және логикалық ойындар оның қызығушылығын арттырып қана қоймай, білімді жеңіл әрі тез қабылдауына мүмкіндік береді.

«Ақылды бала» дидактикалық және логикалық ойындар жинағы мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшелік деңгейіне сай математикалық ұғымдарды біртіндеп, жүйелі меңгертуге бағытталған. Жинақта ұсынылған тапсырмалар мен ойындар сан мен санау, пішіндер, өлшемдер, кеңістік пен уақытты бағдарлау, салыстыру, топтастыру, себепті байланысты табу сияқты негізгі математикалық дағдыларды дамытуға көмектеседі.

Ұсынылып отырған материал тәрбиешілерге, педагогтерге, әдіскерлерге күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекеттерді қызықты, тиімді әрі нәтижелі ұйымдастыруға қолдау көрсету мақсатында әзірленді. Сонымен қатар ойындар балалардың шығармашылық белсенділігін арттыруға, өздігінен әрекет етуіне, ойлауын дамытуға және қоршаған ортаны танып-білуіне жағдай жасайды.

Бұл жинақ арқылы балалар математика әлемін ойын түрінде зерттеп, өз білімін табиғи, жеңіл әрі қуанышпен меңгеретін болады.

Мақсат:

Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық сауаттылығын арттыру мақсатында ойын арқылы сандық және логикалық ұғымдарды меңгерту, ойлау қабілетін, зейінін, есте сақтауын, салыстыру және талдау дағдыларын дамыту.

Міндеттер:

- Балалардың сандық түсініктерін қалыптастыру (санау, салыстыру, реттеу, сәйкестендіру).
- Геометриялық пішіндер мен өлшемдерді ажырату дағдыларын дамыту.
- Кеңістікте және уақыт ішінде бағдарлау қабілеттерін жетілдіру.
- Логикалық ойлау операцияларын (топтастыру, себеп–салдарлық байланыс табу, жалпылау) дамытуға бағытталған ойындар ұйымдастыру.
- Балалардың зейінін, есте сақтауын, қиялын және ойлау шапшаңдығын арттыру.
- Ұйымдастырылған іс-әрекетін қызықты, баланың жас ерекшелігіне сай ойын түрінде ұйымдастыру арқылы білімге деген оң көзқарасты қалыптастыру.
- Педагогтерге балалардың математикалық құзыреттілігін дамытуда тиімді әдістемелік қолдау көрсету.

Күтілетін нәтиже:

- Балалар негізгі математикалық түсініктерді (сан, пішін, өлшем, кеңістік, уақыт) меңгереді.
- Заттарды салыстыру, топтастыру, сәйкестендіру, реттеу сияқты дағдыларды меңгереді.
- Логикалық ойлау, талдау, қорытынды жасау қабілеттері күшейеді.
- Зейіні, есте сақтауы, қиялы және ойлау белсенділігі артады.
- Математикаға деген қызығушылығы қалыптасып, ойын арқылы білім алуға ынтасы жоғарылайды.
- Педагогтің балалармен жүргізетін оқу-ойын әрекеті тиімді және нәтижелі ұйымдастырылады.

1. АНАЛИТИКАЛЫҚ БӨЛІМ

1.1. Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық дамуының ғылыми-теориялық негіздері

Мектеп жасына дейінгі баланың интеллектуалдық дамуы – көпқырлы, жүйелі үдеріс. Бұл жас ерекшелігінде баланың ойлауы, қабылдауы, есте сақтауы, қиялы қарқынды қалыптасып, болашақ білімінің негізі қаланады. Ғалымдардың зерттеулері (Л.С. Выготский, Ж. Пиаже, А.Н. Леонтьев, Д.Б. Эльконин, В.В. Давыдов) мектепке дейінгі кезеңді баланың танымдық іргетасы қаланатын «сензитивті кезең» деп атап көрсетеді. Осы кезеңде математикалық білім беру міндеттері негізінен баланың тәжірибелік әрекеті мен ойын арқылы жүзеге асырылуы тиіс екені дәлелденген.

Балалардың математикалық түсініктері – дайын ақпаратты жаттау арқылы емес, әрекет арқылы, салыстыру, байқау, талдау арқылы табиғи түрде қалыптасатын когнитивтік құрылым. Ж. Пиаже өзінің таным теориясында баланың ойлауы нақты-әрекеттік сипатта болатынын, яғни бала қоршаған заттармен өзара әрекеттесу барысында логикалық құрылымдарды меңгеретінін айтады. Бала өз қолымен ұстап, зерттеп, байқап көрген сайын оның сандық және кеңістік туралы түсінігі кеңейіп, нақтырақ бола түседі.

Л.С. Выготскийдің «жақын даму аймағы» туралы тұжырымдамасы да мектепке дейінгі кезеңдегі математикалық дамуды түсіндіруде маңызды. Ол баланың өз бетімен орындай алмайтын, бірақ ересектің көмегімен орындай алатын тапсырмалары адамның дамуының негізгі тетігі екендігін көрсетеді. Демек, математикалық ұғымдарды меңгертуде педагогтің бағыттаушы, дамытушы рөлі ерекше. Тәрбиеші баланың әрекетін ұйымдастырады, оны ойлануға, салыстыруға, сұрақ қоюға жетелейді.

Зерттеушілердің еңбектеріне сүйенсек, мектеп жасына дейінгі балалардың математикаға қызығушылығы көбіне білімді қалай, қандай формада алғанына байланысты. Көрнекілік, ойын, қимыл-қозғалыс, проблемалық жағдайлар – осы жастағы балалар үшін ең тиімді құралдар. Әсіресе ойын әрекеті педагогикалық мақсатпен үйлескен кезде балада танымдық ынта, белсенділік, дербес шешім қабылдау қабілеттері артады.

Мектепке дейінгі кезеңде меңгерілуі қажет негізгі математикалық категориялар:

- сан және санау әрекеті;
- сандық қатынастарды анықтау (артық–кем, тең);
- геометриялық пішіндер туралы түсінік;
- өлшем және өлшеу әрекеті;
- кеңістікті бағдарлау (жоғары–төмен, алда–артта, оң–сол);
- уақыт ұғымдары (таңертең, күндіз, кеш, кеше–бүгін–ертең);
- топтастыру, жіктеу, сәйкестендіру;
- қарапайым логикалық байланыстарды табу.

Бұл ұғымдарды меңгеру тек формалды оқытуды емес, баланың шынайы қызығушылығына негізделген белсенді ойын әрекетін талап етеді. Сондықтан математикалық сауаттылықты дамытудың педагогикалық негіздері – ойын, тәжірибе, зерттеу, көрнекілік, қимыл мен әрекеттестікті біріктіру.

Осы ғылыми негіздер «Ақылды бала» дидактикалық және логикалық ойындар жинағының мазмұнын құруда басшылыққа алынды. Жинақтағы материалдар баланың жас ерекшеліктеріне сай құрылып, күрделілік деңгейі біртіндеп өсіп отырады. Бұл ғылыми-теориялық негіздеу оның әдістемелік құндылығын арттырады және білім мазмұнының жүйелілігін қамтамасыз етеді.

1.2. Дидактикалық және логикалық ойындардың математикалық сауаттылықты арттырудағы рөлі мен тиімділігі

Дидактикалық ойындар – мектепке дейінгі білім беру процесіндегі ең пәрменді әдістердің бірі. Педагогика ғылымында ойын әрекеті – оқу мазмұнын меңгертудің табиғи әрі тиімді тәсілі ретінде қарастырылады. Дидактикалық ойындардың басты ерекшелігі – онда танымдық міндет ойын түрінде беріледі, бала тапсырманы шешу үшін белсенді ойлайды, салыстырады, талдайды, өздігінен қорытынды жасайды. Д.Б. Эльконин ойынға әлеуметтік тәжірибені жеткізудің бірегей формасы деп баға берген.

Математикалық түсініктерді қалыптастыруда дидактикалық ойындардың рөлі бірнеше аспектіде көрінеді:

2. **Білімді қызықты формада меңгерту** – санды, пішінді, өлшемді, кеңістікті ойын арқылы зерттеу балаға жеңіл әрі тартымды.
3. **Тілдік және математикалық терминдерді дұрыс қолдануға үйрету** – артық, кем, үлкен, кіші, ұзын, қысқа, жақын, алыс, бірінші, соңғы сияқты ұғымдар бала тілінде белсенді қолданылады.
4. **Баланың еріктік сапаларын дамыту** – зейінін шоғырландыру, тапсырманы соңына дейін орындау, нәтижеге жету.
5. **Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру** – топпен ойнау барысында кезек күту, келісу, ортақ шешім қабылдау, бір-бірін тыңдау дағдылары дамиды.

Логикалық ойындардың маңызы математикалық сауаттылықты арттыруда ерекше. Логикалық тапсырмалар баланың ойлау операцияларын дамытады:

- салыстыру;
- талдау және синтез;
- жалпылау;
- себеп–салдарлық байланыс табу;
- заңдылықтарды анықтау;
- жүйелеу және реттеу.

Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған логикалық ойындар баланың когнитивтік процестерін ынталандыруға бағытталған. Мысалы,

«Жоғалған бөлікті тап», «Артық затты анықта», «Үлгі бойынша жалғастыр», «Сәйкесін тап», «Топтастыр» сияқты тапсырмалар ойлау икемін арттырады, ойлау шапшаңдығын күшейтеді.

Ғылыми зерттеулердің нәтижесі бойынша логикалық ойлауды дамыту баланың мектептегі математика, информатика, жаратылыстану пәндерін жеңіл меңгеруіне ықпал етеді. Ерте жаста логикалық құрылымдарды меңгерген бала ақпаратты тез өңдейді, күрделі тапсырмалардан қорықпайды және шешім қабылдау қабілеті жоғары болады.

«Ақылды бала» жинағындағы ойындардың тиімділігі олардың мазмұнының жүйелілігі мен қолжетімділігінде. Әр ойын баланың белгілі бір математикалық дағдысын дамытуға бағытталған:

- санау және салыстыруға арналған ойындар;
- пішіндер мен өлшемдерді ажырату ойындары;
- кеңістік пен уақытты бағдарлау тапсырмалары;
- топтастыру және сәйкестендіру логикалық ойындары;
- заңдылықты анықтау және жалғастыруға арналған күрделі тапсырмалар.

Ойындардың мазмұны баланың ойлау стиліне сай көрнекілікке, әрекетке, тәжірибеге негізделген. Қозғалыс элементтері бар тапсырмалар балалардың дене белсенділігін арттырып, оқу процесіне эмоциялық реңк береді.

Сонымен бірге педагог үшін ойындар ұйымдастырылған іс-әрекетті құрылымдауды жеңілдетеді, балалармен жеке, шағын топпен және фронтальды жұмыс жүргізуге мүмкіндік береді. Әдістемелік өңделген ойындар тәрбиешіге математикалық ұғымдарды бірізділікпен, мақсатты түрде, баланың даму қарқынына сәйкес үйретуге жағдай жасайды.

Ойын – мектепке дейінгі бала дамуының табиғи формасы. «Ақылды бала» дидактикалық және логикалық ойындар жинағы ғылыми-педагогикалық тұжырымдамаларға негізделі отырып құрастырылғандықтан, мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық сауаттылығын арттыруда тиімді, қолжетімді және нәтижелі құрал болып табылады. Жинақ балалардың танымдық қызығушылығын оятып, олардың логикалық ойлауын, зейінін, есте сақтауын, кеңістікте бағдарлауын дамытуға ықпал етеді.

1.3. Математикалық сауаттылықты дамытудың заманауи тәсілдері және олардың мектепке дейінгі білім берудегі қолданылуы

Бүгінгі білім беру кеңістігінде математикалық сауаттылық тек есеп шығара білу немесе санды айту дағдысы емес, әлдеқайда кең ұғым ретінде қарастырылады. ЮНЕСКО, OECD (PISA) зерттеулері математикалық сауаттылықты адамның күнделікті өмірде математикалық ақпаратты түсіну, талдау, қолдану қабілеті ретінде анықтайды. Осы ғылыми көзқарасты мектепке дейінгі білім беру жүйесіне бейімдеу математикалық ұғымдарға функционалдық тұрғыдан қарауды қажет етеді.

Мектеп жасына дейінгі кезеңде функционалдық математикалық сауаттылықты дамыту үшін педагогтер мынадай заманауи тәсілдерді қолдануы тиіс:

1. STEAM-элементтерді интеграциялау

Мектепке дейінгі ұйымдарда математиканы ғылым (Science), технология (Technology), инженерия (Engineering), өнер (Art) және математика (Math) бағыттарымен үйлестіріп оқыту әлем елдерінде кең таралған. Балалар үшін STEAM-жобалар қарапайым, бірақ мәнді әрекеттерден тұрады:

- көпір құрастыру (ұзындықты салыстыру, пішіндерді қолдану),
- мозаика жинау (геометриялық түсініктер),
- су көлемін өлшеу (математикалық және табиғаттану ұғымдары).

Бұл тәсіл баланың математикалық ойлауын табиғи әрекет арқылы дамытады.

2. Проблемалық жағдаяттар

Баланың логикалық ойлауын дамытудың тиімді әдістерінің бірі – проблемалық жағдаят тудыру. Мысалы: *«Үш балаға бірдей ойыншық керек, бірақ екеуі ғана бар. Қалай бөлісеміз?»*

Мұндай тапсырмалар балалардың ойлау дербестігін ынталандырады, математикалық шешім қабылдауға баулиды.

3. Математикалық моделдеу

Бала заттарды топтастыру, реттеу, сәйкестендіру арқылы модель жасайды. Бұл – математиканың бастапқы формасы. Карталар, схемалар, пиктограммалар қолдану арқылы бала күрделі ұғымдарды жеңіл меңгереді.

4. Қозғалысқа негізделген математика

Зерттеулер көрсеткендей, қимыл-қозғалыспен берілген математика материалды 2–3 есе жақсы меңгеруге көмектеседі. Мысалы:

- «Бір қадам алға шық – бірді қос»,
- «Екі рет секір – екі санын тап»,
- «Оңға бұрыл – бағытты ата».

Қозғалыс баланың зейінін шоғырландырады және математикалық әрекетті жеңілдетеді.

1.4. Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық және логикалық ойлауын диагностикалау ерекшеліктері

Математикалық сауаттылықты дамытуда диагностика процесі ерекше орын алады. Баланың даму деңгейін, білімнің меңгерілуін, логикалық ойлау қабілеттерін анықтау педагогке оқу процесін тиімді жоспарлауға мүмкіндік береді.

Диагностиканың негізгі бағыттары:

1. Сандық түсініктерді меңгеру деңгейі

- санау дағдысы;
- артық–кем қатынасы;
- реттік санау;
- санды затпен сәйкестендіру.

2. Пішіндер мен өлшемдерді ажырату

- геометриялық фигураларды тану (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, тік төртбұрыш);
- өлшемді салыстыру (үлкен–кіші, ұзын–қысқа).

3. Кеңістікті бағдарлау

- бағыттарды ажырату (оң–сол, жоғары–төмен);
- заттың орналасуын анықтау.

4. Логикалық ойлау көрсеткіштері

- топтастыру қабілеті;
- жалпылау;
- заңдылықты жалғастыру;
- себеп–салдарлық байланыс.

Диагностика ойын, тапсырма, бақылау жаттығулары, жеке әңгіме сияқты әдістер арқылы жүргізіледі. Ең бастысы – бұл процесс баланы қорқытпайтын, табиғи ортада жүзеге асуы тиіс.

«Ақылды бала» жинағында берілген ойындар осы диагностикалық бағыттардың барлығын қамтиды.

1.5. Дидактикалық және математикалық ойындар арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық және тұлғалық дамуын қамтамасыз ету

Дидактикалық ойындардың тиімділігі олардың қалай ұйымдастырылатынына тікелей байланысты. Педагог ойын барысында баланы тек ойнауға емес, ойлануға, сұрақ қоюға, өз ойын айтуға, шешім қабылдауға ынталандыруы керек.

- **Ойындарды ұйымдастырудың негізгі педагогикалық шарттары:**
 1. **Жас ерекшелігіне сәйкестік**

Ойын тапсырмалары жеңілден күрделіге қарай құрылуы тиіс.
 2. **Қозғалыс, эмоция және әрекеттің үйлесімі**

Психологтардың айтуынша, эмоциялық қатысым баланың материалды тез меңгеруіне әсер етеді.
 3. **Көрнекілік пен нақты материалды пайдалану**

Кубиктер, санау таяқшалары, суреттер, табиғи материалдар (тас, жаңғақ, жапырақ) – математикалық тәжірибені қалыптастырудың тиімді ресурстары.
 4. **Баланың дербес әрекетіне жағдай жасау**

Бала дайын жауапты емес, шешімді өзі табуға ынталануы керек.
 5. **Қарқын және темп**

Тапсырма тым күрделі немесе тым жеңіл болмауы тиіс.
 6. **Ойын барысындағы тілдік даму**

Математикалық терминдер баланың сөздік қорында табиғи қолданылуы керек.

«Ақылды бала» жинағының құндылығы – оның жүйелілік, қолжетімділік және практикалық бағыттылық принциптері негізінде құрастырылуында.

Жинақтың мазмұны төмендегі бағыттарды қамтиды:

1. **Сан және санау дағдыларын дамыту ойындары**
 - «Қанша екенін тап»
 - «Сандарды ретке келтір»
 - «Санға сай затты қой»
2. **Пішіндермен жұмыс ойындары**

- «Пішінді тап»
 - «Пішіндерді сәйкестендір»
 - «Пішіндерден құра»
- 3. Өлшем және салыстыру тапсырмалары**
- «Қайсысы үлкен?»
 - «Ұзын–қысқа»
 - «Жуан–жіңішке»
- 4. Кеңістікті бағдарлау ойындары**
- «Қайда орналасқан?»
 - «Жолды табу»
 - «Суретті орналастыр»
- 5. Логикалық ойындар**
- «Заттардың байланысын тап»
 - «Артық затты алып таста»
 - «Себебін түсіндір»
 - «Үлгі бойынша жалғастыр»

Ойындар балаға қызықты, көрнекілігі мол, қолдануға қолайлы етіп жүйеленген.

Математикалық және логикалық ойындардың бала дамуына әсері тек танымдық дағдылармен шектелмейді. Бұл ойындар баланың ерік-жігерін қалыптастырып, шыдамдылық, тапсырманы соңына дейін орындау сияқты еріктілік қасиеттерін дамытады. Топта ойнау арқылы коммуникативтік дағдылар нығайып, бала келісуді, сұрақ қоюды, пікір білдіруді үйренеді. Шығармашылық қабілеттер де дамып, бала жаңа шешімдер ойлап табуға талпынады. Ойын барысында жеткен жетістіктер баланың өзін-өзі бағалауын көтеріп, ішкі сенімділігін арттырады. Сондай-ақ ойын әрекеті эмоциялық тұрақтылықты қалыптастырып, қиындықты ойын арқылы жеңуге мүмкіндік береді.

Осылайша, дидактикалық ойындарды педагогикалық талаптарға сай ұйымдастыру, «Ақылды бала» жинағында ұсынылған жүйелі ойындарды қолдану және математикалық-логикалық тапсырмаларды мақсатты түрде енгізу – баланың жан-жақты дамуына тиімді ықпал ететін кешенді педагогикалық үдеріс болып табылады.

2. ПРАКТИКАЛЫҚ БӨЛІМ

2.1. Сан және санау дағдыларын дамыту ойындары

I. Кіші топқа арналған (2 жас)

1. «Доптарды санау»

Мақсаты: 1–3 дейін санауды үйрету.

Шарты: 3 допты қатар қойып санау. «Бір, екі, үш» деп айтады.

Күтілетін нәтиже: 1–3 санын айта алады.

2. «Қанша жеміс?»

Мақсаты: Сандар арқылы санауды бекіту.

Шарты: 1–2 жеміс көрсетіліп, бала қанша екенін айтады.

Күтілетін нәтиже: 1–2 затты санауды меңгереді.

3. «Санауды аяқта»

Мақсаты: Сан қатарын түсіндіру.

Шарты: 1, 2... деп бастайды, бала жалғастырады.

Күтілетін нәтиже: Сан қатарын айта алады.

4. «Допты топта»

Мақсаты: 1–2 затты топтау.

Шарты: Доптарды бір немесе екі топқа бөлу.

Күтілетін нәтиже: Заттарды санай отырып топтайды.

5. «Қанша кішкентай?»

Мақсаты: Кішкентай және үлкен заттар арқылы санау.

Шарты: 2 ойыншықтың ішінен кішісін санап көрсету.

Күтілетін нәтиже: «Кішісін» санаумен сәйкестендіреді.

6. «Жемістерді сана»

Мақсаты: Заттарды санауды ойын арқылы дамыту.

Шарты: 3–4 жеміс беріліп, бала санап береді.

Күтілетін нәтиже: 3–4 затты санауға үйренеді.

7. «Сандық жол»

Мақсаты: 1–3 сандарын ретімен орналастыру.

Шарты: Сан карталарын ретімен қою.

Күтілетін нәтиже: Сан қатарын түсінеді.

8. «Қайсысы артық?»

Мақсаты: Заттарды салыстыру арқылы санау.

Шарты: 2 доп пен 1 ойыншықтан артық затты табу.

Күтілетін нәтиже: Заттардың санын салыстыра алады.

9. «Допты орналастыр»

Мақсаты: Заттарды санауды бекіту.

Шарты: 3 допты қораптарға қою, әр қораптағы санын айту.

Күтілетін нәтиже: Санауды қолданады.

10. «Біреу азайды»

Мақсаты: Санды азайтуды түсіндіру.

Шарты: 2 доптан 1 допты алып тастау. Бала қалғанын санайды.

Күтілетін нәтиже: Азайтуды түсінеді.

II. Ортаңғы топқа арналған (3 жас)

1. **«Сандық поезд»**
Мақсаты: 1–5 дейін санау.
Шарты: 5 вагонды санап, әр вагонға зат қою.
Күтілетін нәтиже: 1–5 санын дұрыс айтады.
2. **«Қанша ойыншық?»**
Мақсаты: Заттарды санау.
Шарты: 1–5 затты санау.
Күтілетін нәтиже: 1–5 затты санауды меңгереді.
3. **«Сандармен сурет»**
Мақсаты: Сандар мен заттарды байланыстыру.
Шарты: 3 алма + 3 сан картасы. Бала әр алманы санайды.
Күтілетін нәтиже: Сан мен затты сәйкестендіреді.
4. **«Доптарды бөліп сал»**
Мақсаты: Заттарды бір-бірден санау.
Шарты: 5 допты екі қорапқа бөліп салу.
Күтілетін нәтиже: 1–5 дейін санауды қолданады.
5. **«Қайсысы көп?»**
Мақсаты: Салыстыру арқылы санау.
Шарты: 3 алма мен 2 бананды салыстыру. Қайсысы көп екенін айту.
Күтілетін нәтиже: Зат санын салыстыра алады.
6. **«Сандық ағаш»**
Мақсаты: Сан мен затты байланыстыру.
Шарты: 1–5 жемісті ағашқа ілу.
Күтілетін нәтиже: Сан мен затты сәйкестендіреді.
7. **«Сандарды ретке келтір»**
Мақсаты: Сандарды дұрыс орналастыру.
Шарты: 1–5 санын ретімен қою.
Күтілетін нәтиже: Сан қатарын меңгереді.
8. **«Қанша тап?»**
Мақсаты: Заттарды санау және табу.
Шарты: 5 доптан 3-ін табу.
Күтілетін нәтиже: Заттарды санап табады.
9. **«Сандық ойыншықтар»**
Мақсаты: 1–5 санын бекіту.
Шарты: Әр ойыншыққа сан жазылған карточканы қою.
Күтілетін нәтиже: Сан мен затты сәйкестендіреді.
10. **«Біреу қосылды»**
Мақсаты: Санды қосуды түсіндіру.
Шарты: 2 допқа 1 доп қосылады. Бала қанша болғанын санайды.
Күтілетін нәтиже: Қосу әрекетін түсінеді.

III. Ересек топқа арналған (4 жас)

1. «Онға дейін санау»
Мақсаты: 1–10 дейін санауды үйрету.
Шарты: 10 затты қатар қойып санау.
Күтілетін нәтиже: 1–10 қатарын айта алады.
2. «Сандарды орналастыр»
Мақсаты: Сан қатарын дұрыс қою.
Шарты: 1–10 санын ретімен карточкаларға қою.
Күтілетін нәтиже: Сан қатарын дұрыс реттейді.
3. «Қанша артық?»
Мақсаты: Заттарды салыстыру.
Шарты: 7 алма мен 4 бананды салыстыру. Артық санын айту.
Күтілетін нәтиже: Зат санын салыстырады.
4. «Қосу ойындары»
Мақсаты: Қарапайым қосу.
Шарты: $2 + 3$ допты санау.
Күтілетін нәтиже: Қарапайым қосуды қолданады.
5. «Азайту ойындары»
Мақсаты: Азайту түсінігі.
Шарты: 5 доптан 2 алып тастау. Қанша қалғанын санау.
Күтілетін нәтиже: Азайтуды түсінеді.
6. «Сандық жолдар»
Мақсаты: Сан қатарын меңгеру.
Шарты: 1–10 санын жолға қойып айту.
Күтілетін нәтиже: Сан қатарын дұрыс айтады.
7. «Сан мен түсті сәйкестендіру»
Мақсаты: Сан мен затты байланыстыру.
Шарты: 3 қызыл алма – 3 карточка.
Күтілетін нәтиже: Сан мен затты сәйкестендіреді.
8. «Сандарды құрастыру»
Мақсаты: Сандарды қосу және азайту арқылы ойлау.
Шарты: $2 + 1$, $3 - 1$, т.б. тапсырмалар.
Күтілетін нәтиже: Қарапайым арифметикалық операцияны қолданады.
9. «Сандық ойыншықтар»
Мақсаты: Санауды ойынмен бекіту.
Шарты: 10 ойыншыққа сәйкес сан жазылған карточкаларды қою.
Күтілетін нәтиже: 1–10 дейінгі санды дұрыс қолданады.
10. «Қайсысы аз?»
Мақсаты: Салыстыру арқылы санау.
Шарты: 8 доп пен 5 кубикті салыстыру. Қаншасы аз екенін айту.
Күтілетін нәтиже: Аз санды дұрыс анықтайды.

IV. Мектепалды тобына/сыныбына арналған (5 жас)

1. «Сандық лабиринт»
Мақсаты: Сан мен бағытты байланыстыру.
Шарты: Сан жазылған жолмен лабиринттен өту.
Күтілетін нәтиже: Сан қатарын және бағытты қолданады.
2. «Қосу жұмбақтары»
Мақсаты: 1–10 аралығындағы қосу.
Шарты: $3 + 2$, $4 + 1$, т.б. есептерді орындау.
Күтілетін нәтиже: Қосуды қолданады.
3. «Азайту жұмбақтары»
Мақсаты: 1–10 аралығындағы азайту.
Шарты: $7 - 3$, $5 - 2$, т.б. есептерді шығару.
Күтілетін нәтиже: Азайтуды түсінеді.
4. «Сандарды табу»
Мақсаты: Санның орнын анықтау.
Шарты: 1–20 сандық жолдан сұралған санды табу.
Күтілетін нәтиже: Сандық жолдан дұрыс табады.
5. «Сандық пирамида»
Мақсаты: Сандарды ретке келтіру.
Шарты: 1–10 санын пирамидаға орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Сандарды ретпен орналастырады.
6. «Сан мен зат»
Мақсаты: Сан мен затты сәйкестендіру.
Шарты: 7 алма – 7 карточка.
Күтілетін нәтиже: Сәйкестендіреді.
7. «Қанша артты?»
Мақсаты: Қосу және салыстыру.
Шарты: $3 + 2 = ?$ және қайсысы көп екенін айту.
Күтілетін нәтиже: Қосуды қолданады, салыстырады.
8. «Сандармен ойыншықтар»
Мақсаты: Сандарды практикалық қолдану.
Шарты: Әр ойыншыққа сан жазылған карточка қою.
Күтілетін нәтиже: Сандарды дұрыс сәйкестендіреді.
9. «Сандық ойлану»
Мақсаты: Арифметикалық логика.
Шарты: $5 - 2 + 1$, т.б. қарапайым есептер шығару.
Күтілетін нәтиже: Қарапайым арифметикалық ойлау дамиды.
10. «Реттік сана»
Мақсаты: Реттік қатынасты бекіту.
Шарты: Бірінші, екінші, үшінші, соңғы затты санау.
Күтілетін нәтиже: Реттік сана мен қатарды дұрыс қолданады.

2.2. Пішіндермен жұмыс ойындары

I. Кіші топқа арналған (2 жас)

1. «Пішіндерді тап»

Мақсаты: Дөңгелек, шаршы, үшбұрыш пішіндерін тану.

Шарты: Педагог үш түрлі пішін көрсетеді, бала сұралған пішінді көрсетеді.

Күтілетін нәтиже: Негізгі пішіндерді ажыратады.

2. «Пішінді жина»

Мақсаты: Пішіндерді сәйкестендіру.

Шарты: Бірдей пішіндерді жинау (дөңгелектерді бір топқа, шаршыларды екіншісіне).

Күтілетін нәтиже: Ұқсас пішіндерді топтай алады.

3. «Үлкен-кіші пішін»

Мақсаты: Өлшемдерді салыстыру.

Шарты: Пішіндерді үлкенінен кішісіне қарай реттеу.

Күтілетін нәтиже: «Үлкен – кішкентай» ұғымын меңгереді.

4. «Түс пен пішін»

Мақсаты: Түсті және пішінді сәйкестендіру.

Шарты: Қызыл шаршы, көк дөңгелек сияқты пішіндерді сәйкестендіру.

Күтілетін нәтиже: Пішін мен түсті ажыратады.

5. «Пішіндерге допты қой»

Мақсаты: Пішін мен затты сәйкестендіру.

Шарты: Дөңгелек допты дөңгелек үстіне, шаршы допты шаршы үстіне қою.

Күтілетін нәтиже: Пішінді дұрыс сәйкестендіреді.

6. «Қайсысы артық?»

Мақсаты: Пішіндерді салыстыру.

Шарты: 3 пішіннің ішінен басқа пішінді табу.

Күтілетін нәтиже: Артық пішінді ажыратады.

7. «Пішінді бояу»

Мақсаты: Пішінді тану және бояу.

Шарты: Дөңгелек сары, шаршы көк сияқты бояу.

Күтілетін нәтиже: Пішіндерді және түсті дұрыс сәйкестендіреді.

8. «Пішінді орнат»

Мақсаты: Пішіндерді дұрыс орналастыру.

Шарты: Үлкен дөңгелекті үлкен шеңберге, кішкенесін кіші шеңберге қою.

Күтілетін нәтиже: Өлшем мен пішінді сәйкестендіреді.

9. «Жасырын пішін»

Мақсаты: Есте сақтау, пішінді тану.

Шарты: Бірнеше секунд пішін көрсетіледі, жасырылады, бала қай пішінді көргенін айтады.

Күтілетін нәтиже: Есте сақтау қабілеті дамиды.

10. «Пішіндерден тор құру»

Мақсаты: Пішіндермен ойын арқылы топтастыру.

Шарты: 2–3 пішінді торға орналастыру.

Күтілетін нәтиже: Пішіндерді дұрыс топтайды.

II. Ортаңғы топқа арналған (3 жас)

1. «Пішіндерден үй салу»

Мақсаты: Пішіндерді біріктіру арқылы сурет жасау.

Шарты: Шаршы – үйдің қабырғасы, үшбұрыш – шатыр.

Күтілетін нәтиже: Пішіндерді бірдей суретке қосады.

2. «Пішіндерді сәйкестендір»

Мақсаты: Бірдей пішіндерді табу.

Шарты: 5–6 пішіннің ішінен жұптарын табу.

Күтілетін нәтиже: Ұқсас пішіндерді ажыратады.

3. «Пішіндерді топта»

Мақсаты: Түрлі белгілер бойынша топтау.

Шарты: Өлшем, түс, пішін бойынша топтау.

Күтілетін нәтиже: Топтастыру дағдысы қалыптасады.

4. «Үлгі бойынша құрастыр»

Мақсаты: Үлгідегі суретті пішіндерден жасау.

Шарты: Үлгідегі машина, үй, ағаш құрастыру.

Күтілетін нәтиже: Көрнекі ойлау дамиды.

5. «Қайсысы бұрын?»

Мақсаты: Реттік ойлау.

Шарты: Үш түрлі пішінді ретімен орналастыру.

Күтілетін нәтиже: Реттік қатынасты түсінеді.

6. «Пішіндерді бояу жолымен»

Мақсаты: Пішіндерді дұрыс сәйкестендіру.

Шарты: Дөңгелек сары, үшбұрыш қызыл, шаршы көк сияқты бояу.

Күтілетін нәтиже: Пішін мен түсті ажыратады.

7. «Пішіндерді салыстыру»

Мақсаты: Өлшемді салыстыру.

Шарты: Үлкен үшбұрыш – кішісінен қайсысы үлкен екенін табу.

Күтілетін нәтиже: Өлшем мен пішінді ажыратады.

8. «Пішіндер лабиринті»

Мақсаты: Зейін мен талдау қабілетін дамыту.

Шарты: Пішіндерді дұрыс жолмен орналастыру.

Күтілетін нәтиже: Зейін мен кеңістікті бағдарлау дамиды.

9. «Пішіндерден фигура»

Мақсаты: Күрделі фигура жасау.

Шарты: Бірнеше пішіннен кеме немесе гүл жасау.

Күтілетін нәтиже: Пішіндерді біріктіре алады.

10. «Пішіндердің көлеңкесі»

Мақсаты: Пішін мен көлеңкесін сәйкестендіру.

Шарты: 3–4 пішіннің көлеңкесін табу.

Күтілетін нәтиже: Ұқсастықты анықтайды.

III. Ересек топқа арналған (4 жас)

1. **«Пішіндерден сурет құру»**
Мақсаты: Геометриялық ойлау.
Шарты: Пішіндерден үй, адам, машина жасау.
Күтілетін нәтиже: Пішіндерді біріктіреді.
2. **«Пішіндердің үлгісін тап»**
Мақсаты: Сәйкестендіру.
Шарты: Үлгі бойынша пішіндерді қою.
Күтілетін нәтиже: Логикалық сәйкестендіру дамиды.
3. **«Пішіндерді салыстыру»**
Мақсаты: Өлшемді анықтау.
Шарты: Үлкен, кіші пішінді табу.
Күтілетін нәтиже: Өлшем мен пішінді дұрыс ажыратады.
4. **«Пішіндер тізбегі»**
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: Дөңгелек – үшбұрыш – шаршы тәртібінде қою.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
5. **«Пішіндерді топтастыру»**
Мақсаты: Түрлі белгілер бойынша топтау.
Шарты: Пішіндерді түс, өлшем және пішін бойынша бөлу.
Күтілетін нәтиже: Күрделі топтастыру қабілеті дамиды.
6. **«Пішіндерден өрнек жасау»**
Мақсаты: Шығармашылық ойлау.
Шарты: Пішіндерден өз қиялымен сурет жасау.
Күтілетін нәтиже: Шығармашылық қабілет дамиды.
7. **«Пішіндердің көлеңкесін сәйкестендір»**
Мақсаты: Логикалық ойлау.
Шарты: Пішін мен оның көлеңкесін сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Көрнекі ойлау дамиды.
8. **«Пішіндер лабиринті»**
Мақсаты: Зейін мен талдау қабілетін дамыту.
Шарты: Пішіндерді дұрыс жолмен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікте бағдарлау дамиды.
9. **«Пішіндерді орналастыр»**
Мақсаты: Үлгідегі суретті құрастыру.
Шарты: Үлгідегі фигураны пішіндерден жасау.
Күтілетін нәтиже: Көрнекі ойлау мен логика дамиды.
10. **«Пішіндерден тор»**
Мақсаты: Топтастыру және логикалық ойлау.
Шарты: Пішіндерді торға орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Пішіндерді дұрыс топтайды.

IV. Мектепалды тобына/сыныбына арналған (5 жас)

1. **«Күрделі фигура құру»**
Мақсаты: Геометриялық ойлау және кеңістікті бағдарлау.
Шарты: Бірнеше пішіннен кеме немесе қала салу.
Күтілетін нәтиже: Күрделі фигура құра алады.
2. **«Пішіндерден өрнек жасау»**
Мақсаты: Шығармашылық ойлау.
Шарты: Пішіндерден өз қиялы бойынша сурет жасау.
Күтілетін нәтиже: Шығармашылық ойлау дамиды.
3. **«Пішіндерді сәйкестендір»**
Мақсаты: Ұқсастықты анықтау.
Шарты: Күрделі пішіндер мен олардың көлеңкесін сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
4. **«Пішіндер лабиринті»**
Мақсаты: Зейін мен кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Пішіндерден лабиринт жасап, жолды табу.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікті бағдарлауы артады.
5. **«Пішіндер тізбегі»**
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: Пішіндерді белгілі бір үлгі бойынша қою.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
6. **«Пішіндерден қала сал»**
Мақсаты: Күрделі қиял мен пішіндерді біріктіру.
Шарты: Үлгідегі қала сызбасын пішіндер арқылы жасау.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікте ойлау дамиды.
7. **«Пішіндерді салыстыру»**
Мақсаты: Өлшем мен форманы салыстыру.
Шарты: Үлкен және кіші пішіндерді ажыратып қою.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті артады.
8. **«Пішіндерден өрнек»**
Мақсаты: Шығармашылық ойлау.
Шарты: Бірнеше пішіннен өрнек жасау.
Күтілетін нәтиже: Шығармашылық ойлау дамиды.
9. **«Пішіндерге атау бер»**
Мақсаты: Логикалық ойлау мен сөздік қорды дамыту.
Шарты: Пішіндерге өз есімін немесе атау беру.
Күтілетін нәтиже: Сөздік қор мен логика дамиды.
10. **«Пішіндерден көпір салу»**
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау, логика.
Шарты: Пішіндерді пайдаланып көпір салу.
Күтілетін нәтиже: Логика мен кеңістікті бағдарлау дамиды.

2.3. Өлшем және салыстыру тапсырмалары

I. Кіші топқа арналған (2 жас)

1. «Үлкен–кіші доп»
Мақсаты: Өлшемдерді салыстыру.
Шарты: 2 доп беріледі, бала қайсысы үлкен, қайсысы кіші екенін көрсетеді.
Күтілетін нәтиже: «Үлкен» және «кіші» ұғымын түсінеді.
2. «Қайсысы ұзын?»
Мақсаты: Ұзындықты салыстыру.
Шарты: 2 түрлі ұзын таяқшаны салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Ұзындықты ажыратады.
3. «Себетке сый»
Мақсаты: Заттардың көлемін түсіндіру.
Шарты: Кішкентай себетке не сыйатынын анықтау.
Күтілетін нәтиже: Кішкентай–үлкен көлемді салыстыра алады.
4. «Тік–көлденең»
Мақсаты: Пішін мен бағытты ажырату.
Шарты: Тік және көлденең таяқшаларды орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс ажыратады.
5. «Салыстыршы!»
Мақсаты: Қарапайым салыстыру.
Шарты: 2–3 затты салыстыру: ауыр–жеңіл, үлкен–кіші.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.
6. «Қанша сыйды?»
Мақсаты: Көлемді салыстыру.
Шарты: Бір қорапқа қанша ойыншық сыйатынын анықтау.
Күтілетін нәтиже: Көлемді түсінеді.
7. «Артық–жеткіліксіз»
Мақсаты: Заттарды салыстыру.
Шарты: 2 топ зат, біреуінде артық зат бар. Бала артық немесе жетіспейтінін табады.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру арқылы артық/жетіспеуді анықтайды.
8. «Жоғары–төмен»
Мақсаты: Биіктікті салыстыру.
Шарты: 2 таяқшаны бір-біріне қаратып қою.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті ажыратады.
9. «Қайсысы кең?»
Мақсаты: Ені бойынша салыстыру.
Шарты: 2 түрлі ені бар қорапты салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Кең–тар ұғымын түсінеді.
10. «Допты салыстыру»
Мақсаты: Салыстыру және өлшемді түсіндіру.
Шарты: Бір допты екінші допқа салыстыру: үлкен бе, кіші ме.
Күтілетін нәтиже: Өлшемді салыстыру қабілеті артады.

II. Ортаңғы топқа арналған (3 жас)

1. «Қанша биік?»
Мақсаты: Биіктікті салыстыру.
Шарты: 3 таяқшадан ең биігін табу.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті дұрыс ажыратады.
2. «Қайсысы ауыр?»
Мақсаты: Салмақты түсіндіру.
Шарты: 2–3 затты қолға алып салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Салмақты салыстыру қабілеті артады.
3. «Ұзын жол»
Мақсаты: Ұзындықты салыстыру.
Шарты: 2 түрлі ұзын жолды ретке келтіру.
Күтілетін нәтиже: Ұзындықты ажыратады.
4. «Салыстыр және орналастыр»
Мақсаты: Өлшемдерді салыстыру және топтау.
Шарты: Үлкен–кіші заттарды дұрыс топқа бөлу.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру және топтастыру қабілеті дамиды.
5. «Кішкентайдан үлкенге»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 3–4 затты кішісінен үлкеніне қарай орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттік қатынасты түсінеді.
6. «Қанша сыйды?»
Мақсаты: Көлемді бағалау.
Шарты: Кішкентай және үлкен қорапқа заттарды салу.
Күтілетін нәтиже: Көлемді салыстырады.
7. «Артық затты тап»
Мақсаты: Салыстыру арқылы логика.
Шарты: 4 заттың ішінен басқа өлшемдегі затты табу.
Күтілетін нәтиже: Артық элементті ажыратады.
8. «Биік–төмен тор»
Мақсаты: Биіктік бойынша реттік ойлау.
Шарты: 3–4 таяқшаны биіктік бойынша торға қою.
Күтілетін нәтиже: Биіктік ретін дұрыс орындайды.
9. «Қандай пішін үлкен?»
Мақсаты: Өлшем мен пішінді салыстыру.
Шарты: 2 дөңгелек, 2 шаршы салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Пішін мен өлшемді салыстырады.
10. «Қайсысы аз?»
Мақсаты: Заттарды санау және салыстыру.
Шарты: 5 доп пен 3 кубикті салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Аз санды дұрыс анықтайды.

III. Ересек топқа арналған (4 жас)

1. «Кім биік?»
Мақсаты: Биіктікті салыстыру.
Шарты: 4–5 затты биіктік бойынша орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті дұрыс салыстырады.
2. «Қанша кең?»
Мақсаты: Ені бойынша салыстыру.
Шарты: 2–3 қораптың ені бойынша реттеу.
Күтілетін нәтиже: Кең–тар ұғымын меңгереді.
3. «Салмақты бағала»
Мақсаты: Салмақты салыстыру.
Шарты: 2–3 затты қолмен сезіп салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Қарапайым салыстыру жасайды.
4. «Қысқа – ұзын жол»
Мақсаты: Ұзындықты салыстыру.
Шарты: 3–4 жолды қысқа–ұзын бойынша реттеу.
Күтілетін нәтиже: Ұзындық ретін дұрыс анықтайды.
5. «Артық – жеткіліксіз»
Мақсаты: Салыстыру және санау.
Шарты: 5 доппен 3 допты салыстыру, артық/жеткіліксізін айту.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.
6. «Қанша сыйды?»
Мақсаты: Көлемді салыстыру.
Шарты: 2 қорапқа ойыншықтарды салу.
Күтілетін нәтиже: Көлемді дұрыс бағалайды.
7. «Реттік өлшем»
Мақсаты: Өлшем бойынша реттік ойлау.
Шарты: 4–5 таяқшаны қысқа–ұзын бойынша реттеу.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
8. «Салыстырмалы тапсырма»
Мақсаты: Логика және салыстыру.
Шарты: «Қайсысы ауыр, қайсысы жеңіл?» сұрақтарына жауап беру.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
9. «Пішіндер өлшемі»
Мақсаты: Өлшемді салыстыру.
Шарты: 2 түрлі пішіннің өлшемін салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Өлшемді дұрыс анықтайды.
- 10.«Артық – кем»
Мақсаты: Салыстыру және санау.
Шарты: 5 заттан 3 затты салыстыру, артық/кемін айту.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.

IV. Мектепалды тобына/сыныбына арналған (5 жас)

1. «Ұзындық лото»
Мақсаты: Ұзындықты салыстыру және сәйкестендіру.
Шарты: Пішіндер карталары мен нақты заттарды сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Ұзындықты дұрыс анықтайды.
2. «Көлемді салыстыр»
Мақсаты: Заттардың көлемін салыстыру.
Шарты: Қораптарға әртүрлі көлемдегі заттарды орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Көлемді салыстыру қабілеті артады.
3. «Салмақ лабиринті»
Мақсаты: Салмақ бойынша салыстыру.
Шарты: 2–3 затты салмақ бойынша ретке келтіру.
Күтілетін нәтиже: Салмақты дұрыс салыстырады.
4. «Реттік өлшемдер»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: Көптен азға қарай заттарды орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
5. «Қанша сыйды?»
Мақсаты: Көлемді салыстыру.
Шарты: 2–3 қорапқа ойыншықтарды орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Көлемді дұрыс бағалайды.
6. «Биік – төмен көпір»
Мақсаты: Биіктік бойынша салыстыру.
Шарты: 2 көпірден қайсысы биік екенін анықтау.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті салыстыру қабілеті дамиды.
7. «Салыстырмалы ойлау»
Мақсаты: Логика және салыстыру.
Шарты: «Қайсысы ауыр, қайсысы жеңіл, қайсысы ұзын?» сұрақтарына жауап беру.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау мен салыстыру дамиды.
8. «Пішіндер өлшемі»
Мақсаты: Өлшемдерді салыстыру.
Шарты: 3 түрлі пішінді өлшемі бойынша реттеу.
Күтілетін нәтиже: Өлшемді дұрыс анықтайды.
9. «Қанша артық?»
Мақсаты: Салыстыру және санау.
Шарты: 7 доп пен 4 кубикті салыстыру. Артық/кемін айту.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.
10. «Реттік тапсырма»
Мақсаты: Реттік қатынасты меңгеру.
Шарты: Заттарды кішіден үлкенге немесе жеңілден ауырға қарай орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттік ойлау дамиды.

2.4. Кеңістікті бағдарлау ойындары

I. Кіші топқа арналған (2 жас)

1. «Қайда доп?»
Мақсаты: Заттарды кеңістікте орналастыруды үйрету.
Шарты: Допты үстелдің үстіне, үстінің астына қою, бала қайда екенін көрсетуі керек.
Күтілетін нәтиже: «Үстінде», «астында» ұғымын меңгереді.
2. «Туннельден өту»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау қабілетін дамыту.
Шарты: Баладан туннель арқылы өту сұралады.
Күтілетін нәтиже: Бағыт пен кеңістікті түсінеді.
3. «Қайда кішкентай?»
Мақсаты: Жергілікті бағытты тану.
Шарты: 2 ойыншық беріледі: біреуі алдында, бірі артта. Қайсысы алдында екенін айту.
Күтілетін нәтиже: Алда–артта ұғымын түсінеді.
4. «Допты жолға қой»
Мақсаты: Кеңістікте бағытты меңгеру.
Шарты: Допты жол бойынша жүргізу.
Күтілетін нәтиже: Жол бойымен бағдарлау қабілеті дамиды.
5. «Кім биік?»
Мақсаты: Биіктікті салыстыру.
Шарты: 2 таяқшадан қайсысы биік екенін табу.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті салыстыра алады.
6. «Арқаннан өту»
Мақсаты: Бағыт және тепе-теңдікті дамыту.
Шарты: Арқан бойымен жүру, белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс анықтайды.
7. «Қайда жасырынды?»
Мақсаты: Кеңістікті есте сақтау.
Шарты: Зат жасырылып, баладан табу сұралады.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікте бағдарлауды дамытады.
8. «Қанша қадам?»
Мақсаты: Қадам арқылы ара қашықтықты бағалау.
Шарты: 2–3 қадам жасатып, белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Қашықтықты бағалай алады.
9. «Көршілерді тап»
Мақсаты: Орындар мен бағытты түсіндіру.
Шарты: Бір ойыншықты басқасының қасында немесе артында қою.
Күтілетін нәтиже: Жақын–қашық, артта–алды ұғымын меңгереді.
10. «Үстіне – астына»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Заттарды үстіне, астына қою тапсырмасы.
Күтілетін нәтиже: Кеңістіктегі орындарды дұрыс ажыратады.

II. Ортаңғы топқа арналған (3 жас)

1. **«Туннель лабиринті»**
Мақсаты: Бағытты бағдарлау.
Шарты: Бірнеше туннельден өтіп белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс таңдайды.
2. **«Сикырлы жол»**
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Белгіленген жолды кесіп өту.
Күтілетін нәтиже: Жол бойымен дұрыс бағдарлауды меңгереді.
3. **«Солға – оңға бұрыл»**
Мақсаты: Бағытты меңгеру.
Шарты: Солға, оңға бұрылу бойынша қозғалу.
Күтілетін нәтиже: Солға–оңға ұғымын түсінеді.
4. **«Жол бойындағы кедергілер»**
Мақсаты: Бағыт пен кеңістікті бағдарлау.
Шарты: Кедергілерден өту арқылы белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс таңдайды.
5. **«Қайда бұрын?»**
Мақсаты: Кеңістікте реттік бағдарлау.
Шарты: 3 затты алдыңғы-соңғы ретпен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
6. **«Биіктік бойынша реттеу»**
Мақсаты: Биіктік бойынша салыстыру.
Шарты: 3 затты қысқа–ұзын ретімен қою.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті дұрыс салыстырады.
7. **«Қайда жасырынды?»**
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Заттарды үстінде, астында, қасында жасыру.
Күтілетін нәтиже: Кеңістіктегі орынды дұрыс анықтайды.
8. **«Қадам бойынша жол»**
Мақсаты: Қашықтықты бағалау.
Шарты: 5–6 қадам жасатып белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Қашықтықты бағалай алады.
9. **«Ойыншықтарды орналастыр»**
Мақсаты: Кеңістікте реттік бағдарлау.
Шарты: Ойыншықтарды торға орналастыру: артта, алдыда, жанында.
Күтілетін нәтиже: Кеңістіктегі орындарды дұрыс ажыратады.
10. **«Бағыт белгісі»**
Мақсаты: Бағытты түсіну.
Шарты: Белгі бойынша қозғалу: солға, оңға, тік.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс қолданады.

III. Ересек топқа арналған (4 жас)

1. «Лабиринттен өту»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау қабілетін дамыту.
Шарты: Лабиринт бойымен өтіп белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс таңдайды.
2. «Карта бойынша жүру»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Жеңіл карта бойынша белгіленген жолды табу.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікте бағдарлау дағдысы дамиды.
3. «Қайда артта?»
Мақсаты: Орындарды салыстыру.
Шарты: Бір затты екіншісінің артында қою.
Күтілетін нәтиже: Артта–алды ұғымын меңгереді.
4. «Қайда биік?»
Мақсаты: Биіктікті салыстыру.
Шарты: 4 затты биіктігі бойынша реттеу.
Күтілетін нәтиже: Биіктік бойынша салыстыра алады.
5. «Кім алда?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 3–4 затты алда–артта ретімен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
6. «Бағыт бойынша тор»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Тор бойынша белгіленген бағытпен өту.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс қолданады.
7. «Қашықтықты бағалау»
Мақсаты: Қашықтықты санау.
Шарты: Белгіленген жерге 3–5 қадаммен жету.
Күтілетін нәтиже: Қашықтықты дұрыс есептейді.
8. «Кедергілерден өту»
Мақсаты: Бағытты бағдарлау.
Шарты: Кедергілер арқылы өтіп белгіленген нүктеге жету.
Күтілетін нәтиже: Бағыт пен кеңістікті дұрыс қолданады.
9. «Бағыт белгілері»
Мақсаты: Бағытты түсіну.
Шарты: Солға, оңға, тік бағыттар бойынша жүру.
Күтілетін нәтиже: Бағытты меңгереді.
10. «Заттарды орналастыр»
Мақсаты: Кеңістікте реттік бағдарлау.
Шарты: 4 затты торға орналастыру: алдыда, артта, жанында.
Күтілетін нәтиже: Кеңістіктегі орындарды дұрыс анықтайды.

IV. Мектепалды тобына/сыныбына арналған (5 жас)

1. «Лабиринтте бағдарлау»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау және логика.
Шарты: Күрделі лабиринт арқылы белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс таңдайды.
2. «Карта бойынша тапсырма»
Мақсаты: Кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Картадағы белгі бойынша жолды табу.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікте бағдарлау дағдысы дамиды.
3. «Кім алды?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 5–6 затты алда–артта ретімен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
4. «Қашықтықты бағалау»
Мақсаты: Қашықтықты есептеу.
Шарты: Белгіленген нүктеге 5–7 қадаммен жету.
Күтілетін нәтиже: Қашықтықты дұрыс бағалайды.
5. «Бағыт бойынша кедергілер»
Мақсаты: Бағытты және кеңістікті бағдарлау.
Шарты: Кедергілерден өтіп белгіленген жерге жету.
Күтілетін нәтиже: Кеңістікте бағдарлауды меңгереді.
6. «Бағыт және бұрылыс»
Мақсаты: Солға–оңға–тік бағыттарды меңгеру.
Шарты: Белгі бойынша бұрылу және жүру.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс қолданады.
7. «Биіктікті салыстыру»
Мақсаты: Биіктікті анықтау.
Шарты: 5 затты биіктігі бойынша реттеу.
Күтілетін нәтиже: Биіктікті салыстыру қабілеті дамиды.
8. «Кеңістікте топтау»
Мақсаты: Кеңістікте орналасу қабілеті.
Шарты: Ойыншықтарды алды–артқа, солға–оңға орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Кеңістіктегі бағыт пен реттілікті дұрыс қолданады.
9. «Тапсырма бойынша жүру»
Мақсаты: Бағытты бағдарлау.
Шарты: Белгі бойынша белгіленген нүктелерге жүру.
Күтілетін нәтиже: Бағытты дұрыс таңдайды.
10. «Кім соңғы?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 5–6 затты алда–соңда ретімен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті меңгереді.

2.5. Логикалық ойындар

I. Кіші топқа арналған (2 жас)

1. «Қайсысы артық?»
Мақсаты: Жиынтықтағы элементтерді салыстыру.
Шарты: 3–4 заттың ішінен басқа пішінді табу.
Күтілетін нәтиже: Артық элементті ажыратады.
2. «Үлгіге сәйкестендір»
Мақсаты: Үлгі бойынша заттарды топтау.
Шарты: Бірдей заттарды үлгіге қарап орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Сәйкестендіру қабілеті дамиды.
3. «Қайсысы жоқ?»
Мақсаты: Жиынтықтағы сәйкестікті анықтау.
Шарты: 3 зат көрсетіледі, біреуі жоқ, баладан оны табу сұралады.
Күтілетін нәтиже: Қиындықты шешуге дағдыланады.
4. «Тең бе?»
Мақсаты: Жиынтықты салыстыру.
Шарты: 2–3 заттың бірдей не әртүрлі екенін анықтау.
Күтілетін нәтиже: Тең және әртүрлі ұғымын түсінеді.
5. «Қайсысы үлкен?»
Мақсаты: Өлшем бойынша салыстыру.
Шарты: 2 заттың қайсысы үлкен екенін табу.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.
6. «Пішіндерді сәйкестендір»
Мақсаты: Пішіндерді тану және сәйкестендіру.
Шарты: Дөңгелек, шаршы, үшбұрышты дұрыс сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Пішіндерді ажыратады.
7. «Жасырын затты тап»
Мақсаты: Затты іздеу арқылы логикалық ойлау.
Шарты: Зат жасырылып, баладан оны табу сұралады.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
8. «Қанша бар?»
Мақсаты: Сан мен санақты байланыстыру.
Шарты: 2–3 заттың санын айту.
Күтілетін нәтиже: Санды дұрыс анықтайды.
9. «Топтастыру»
Мақсаты: Ұқсас заттарды біріктіру.
Шарты: Дөңгелектерді, шаршыларды бөлек топқа бөлу.
Күтілетін нәтиже: Топтастыру қабілеті дамиды.
10. «Қайсысы алды?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 2–3 затты ретімен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.

II. Ортаңғы топқа арналған (3 жас)

1. «Сәйкестік карточкалары»
Мақсаты: Пішіндер мен суреттерді сәйкестендіру.
Шарты: Үлгі карточкаға сәйкес затты табу.
Күтілетін нәтиже: Сәйкестендіру қабілеті дамиды.
2. «Артық элемент»
Мақсаты: Логикалық ойлау.
Шарты: 4 заттың ішінен басқа нәрсені табу.
Күтілетін нәтиже: Артық элементті ажыратады.
3. «Қайсысы жетіспейді?»
Мақсаты: Жиынтықтағы кемшілікті анықтау.
Шарты: 3–4 заттың ішінде жетіспейтінді табу.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
4. «Үлгі бойынша құрастыр»
Мақсаты: Сәйкестендіру және қию-бұйым жасау.
Шарты: Үлгі суретке сәйкес пішіндерді орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Логика мен көрнекі ойлау дамиды.
5. «Қайсысы аз?»
Мақсаты: Сандар мен салыстыруды меңгеру.
Шарты: 5 доп пен 3 кубикті салыстыру.
Күтілетін нәтиже: Аздықты анықтайды.
6. «Тең бе, әртүрлі ме?»
Мақсаты: Салыстыру.
Шарты: 2–3 заттың бірдей не әртүрлі екенін табу.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.
7. «Кім алды?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 3–4 затты алда–артта реттеу.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
8. «Қанша жұп?»
Мақсаты: Логика мен санау.
Шарты: 2–3 заттан жұп табу.
Күтілетін нәтиже: Жұптықты түсінеді.
9. «Қайсысы дұрыс?»
Мақсаты: Логикалық ойлау.
Шарты: 2–3 мүмкін нұсқадан дұрыс затты таңдау.
Күтілетін нәтиже: Дұрыс таңдау қабілеті дамиды.
10. «Сәйкестік лабиринті»
Мақсаты: Логика және кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Лабиринт бойынша дұрыс пішіндерді табу.
Күтілетін нәтиже: Логика мен бағдарлау қабілеті дамиды.

III. Ересек топқа арналған (4 жас)

1. «Кім артық?»
Мақсаты: Жиынтықтағы артық элементті анықтау.
Шарты: 5–6 заттың ішінен логикалық артық затты табу.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
2. «Үлгіге сәйкес салыстыр»
Мақсаты: Сәйкестендіру және салыстыру.
Шарты: Үлгіге сәйкес заттарды орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Салыстыру қабілеті дамиды.
3. «Қайсысы жоқ?»
Мақсаты: Жиынтықты толықтыру.
Шарты: 4–5 заттың ішінде жетіспейтінін табу.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
4. «Тізбекті құрастыр»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 4–5 затты логикалық тізбекке орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттілікті түсінеді.
5. «Артық фигура»
Мақсаты: Пішіндер мен фигураларды салыстыру.
Шарты: 5 фигураның ішінен басқа фигураны табу.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
6. «Қанша жұп?»
Мақсаты: Жиынтықтағы жұптарды анықтау.
Шарты: 6–8 заттан жұптарды табу.
Күтілетін нәтиже: Жұптықты түсінеді.
7. «Қайсысы алды, қайсысы соң?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 5 затты алда–соңда ретімен орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттік ойлау дамиды.
8. «Салыстырмалы лабиринт»
Мақсаты: Логика мен кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Лабиринт арқылы дұрыс заттарды таңдау.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
9. «Қайсысы дұрыс?»
Мақсаты: Дұрыс таңдау жасау.
Шарты: 3–4 нұсқадан дұрыс фигураны таңдау.
Күтілетін нәтиже: Логика дамиды.
10. «Сәйкестік бойынша ойын»
Мақсаты: Сәйкестендіру және салыстыру.
Шарты: 5–6 затты дұрыс жұппен сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау мен сәйкестендіру қабілеті дамиды.

IV. Мектепалды тобына/ сыныбына арналған (5 жас)

1. «Артық фигураны тап»
Мақсаты: Логикалық ойлау.
Шарты: 6–7 фигураның ішінен логикалық артық фигураны табу.
Күтілетін нәтиже: Логика дамиды.
2. «Тізбекті логика»
Мақсаты: Реттік және себеп-салдар байланысын түсіну.
Шарты: 5–6 затты логикалық тізбекке орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттік ойлау дамиды.
3. «Қайсысы жетіспейді?»
Мақсаты: Жиынтықтағы кемшілікті анықтау.
Шарты: 7–8 заттың ішінде жетіспейтін элементті табу.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
4. «Сәйкестік лабиринті»
Мақсаты: Логика және кеңістікте бағдарлау.
Шарты: Лабиринт арқылы дұрыс заттарды сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Логика мен бағдарлау қабілеті дамиды.
5. «Артық не?»
Мақсаты: Салыстыру және логика.
Шарты: 8 заттың ішінен артық элементті табу.
Күтілетін нәтиже: Артық элементті ажырата алады.
6. «Қайсысы бірінші?»
Мақсаты: Реттік ойлау.
Шарты: 5–6 затты дұрыс реттік бойынша орналастыру.
Күтілетін нәтиже: Реттік ойлау дамиды.
7. «Қанша жұп?»
Мақсаты: Жұптықты анықтау.
Шарты: 6–8 заттан жұп табу.
Күтілетін нәтиже: Жұптықты түсінеді.
8. «Сәйкестік тапсырмасы»
Мақсаты: Сәйкестендіру.
Шарты: Үлгіге қарап заттарды сәйкестендіру.
Күтілетін нәтиже: Логикалық ойлау дамиды.
9. «Қайсысы дұрыс?»
Мақсаты: Дұрыс таңдау жасау.
Шарты: 3–4 нұсқадан дұрыс затты таңдау.
Күтілетін нәтиже: Логика дамиды.
10. «Логикалық комбинация»
Мақсаты: Күрделі логикалық байланыстарды түсіну.
Шарты: 4–5 түрлі элементтен дұрыс комбинация құру.
Күтілетін нәтиже: Күрделі логикалық ойлау дамиды.

Қорытынды

«Ақылды бала» дидактикалық, логикалық ойындар жинағы мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық сауаттылығын дамытуға бағытталған кешенді әдістемелік құрал ретінде құрастырылды. Жинақ мазмұны мектепке дейінгі баланың танымдық мүмкіндіктерін ескере отырып жасалған және ойын арқылы оқыту қағидаларын басшылыққа алады. Ойындар жүйесі балалардың математикалық түсініктерін қалыптастыруға, логикалық ойлауын дамытуға, білімді іс-әрекет арқылы меңгертуге мүмкіндік береді.

Жинақтағы материалдар қарапайымнан күрделіге қарай бірізділікпен орналасып, әр жас ерекшелігіне сәйкес құрыстырылған. Бұл балалардың сандық және кеңістіктік түсініктерін біртіндеп жетілдіруге, математикалық әрекеттерге қызығушылығын оятуға жағдай жасайды. Сандарды танып-білу, салыстыру, реттеу, топтастыру, пішіндер мен фигураларды ажырату, көлем мен өлшемді анықтау сияқты негізгі математикалық ұғымдар ойын барысында табиғи түрде меңгеріледі.

Логикалық ойындар бөлімінде ұсынылған тапсырмалар баланың ойлау операцияларын – талдау, жинақтау, салыстыру, жалпылау, қорытынды жасау қабілеттерін дамытады. Сонымен қатар, ойындар балалардың зейінін тұрақтандыруға, есте сақтауын күшейтуге, сөйлеу дағдыларын жақсартуға, шығармашылық ойлауға ынталандырады. Бұл – баланың интеллектуалдық дамуында маңызды рөл атқаратын көрсеткіштер.

Жинақ педагогтер үшін де көмекші құрал ретінде бағалы. Әр ойынның мақсаты, мазмұны, қолдану әдістемесі нақты берілгендіктен, тәрбиеші оқу қызметін жоспарлы, жүйелі және қызықты түрде ұйымдастыра алады. Ойын материалдарын күнделікті ҰІӨ-де, еркін ойын кезінде, жеке және шағын топпен жұмыста тиімді қолдануға болады.

Жинақтың тағы бір ерекшелігі – ойындардың қолжетімділігі мен практикалық бағыттылығы. Көптеген тапсырмалар қарапайым материалдармен орындалады, бұл педагогке де, балаға да ыңғайлы. Ойын форматы арқылы берілген математикалық білім баланың үрейін сейілтп, пәнге деген жағымды көзқарас қалыптастырады.

Қорытындылай келе, «Ақылды бала» дидактикалық, логикалық ойындар жинағы мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық сауаттылығын арттыруда және олардың танымдық қабілеттерін дамытуда маңызды құрал болып табылады. Бұл жинақ баланың жеке даму траекториясын қолдауға, ойлау мәдениетін қалыптастыруға, оның болашақта бастауыш мектеп бағдарламасын меңгеруін жеңілдетуге ықпал етеді. Педагогтердің кәсіби қызметінде қолдануға ыңғайлы, мазмұндық жағынан бай, әдістемелік тұрғыдан құнды материал ретінде кеңінен пайдалануға ұсынылады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына 1-қосымша
2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысымен бекітілген «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі». 2020 ж.
3. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспары» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 9 қыркүйектегі № 394 бұйрығы.
4. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы № 422 бұйрығы.
5. Құрманалина Ш., Жұмабаева Ә. Мектепке дейінгі педагогика. – Алматы: Фолиант, 2020.
6. Меңжанова А. Мектепке дейінгі балалардың математикалық дамуы. – Алматы: Рауан, 2019.
7. Сағындықова Ж. Мектепке дейінгі ұйымдарда математикалық түсініктерді қалыптастыру әдістемесі. – Алматы: Дарын, 2018.
8. Жұматаева Е. Дидактикалық ойындар жүйесі. – Алматы: Білім, 2017.
9. Поддьяков Н.Н. Развитие логического мышления дошкольников. – Москва: Просвещение, 2019.
10. Жұмабекова Ф. Балалардың танымдық қабілеттерін дамытуда ойын технологияларын қолдану. – Астана: Ұлттық академия, 2020.
11. Жексенбаева Г. Балабақшадағы логикалық ойындар арқылы ойлау қабілетін дамыту. – Алматы: Білім, 2021.
12. Тұрдалиева Г. Мектепке дейінгі ұйымдарда ойын технологияларын қолдану әдістемесі. – Шымкент: Әл-Фараби ат. ҚазҰУ, 2020.